

«Armas vaari, soovime sulle tervist ja erksat vaimu!»

Laupäeval tähistab legendaarne laulja ja näitleja Voldemar Kuslap oma 85. sünnipäeva. Portreteerime omade seas vaariks kutsutud baritoni tütar Marini ja pojapoeg Markuse kaudu.

Marin Kuslap (52): «Imetlen väga isa luuletuste pähe õppimise võimet ja oskust neid igal sobival momendil ette kanda.»

«Lapsed on tavaliselt imeline sümbioos vanematest. Kuna mu vanemad on konservatooriumi haridusega, siis huvi kultuuri ja muusika vastu on päritud neilt mõlemalt. Ema Kaie poolt tuleb pedagoogi liin ja käsitöösus. Isast on minus kindlasti emotsionaalsus ja sihikindlus.

Isa on tõesti emotsionaalne inimene, ta näitab oma tundeid välja - kunstnik ei saakski teistsugune olla. Kui ta rõõmustab, siis soovib ta kohe seda kõigiga jagada. Aga teda häirivad hingeline harimatus ja lohakus.

Probleemide korral haarab isa alati härjal sarvist ja asub tegutsema. Juba lapsepõlvest mäletan, kuidas ta proovis abi vajavaid sugulasi ja tuttavaid alati aidata - kas oli tarvis kellelegi mingeid ravimeid hankida, kosta korteri saamise asjus või mõnel muul moel tuge pakkuda. Ta armastab sageli korrata oma ema lauset: ära unusta neid, kes on sulle head teinud.

Teksti- või noodiraamat oli kogu aeg ees

Estonia teatris ma päris üles ei kasvanud. Käisin küll isaga vahel teatris kaasas ja lavatagune maailm on tuttav, aga ema oli õhtuti kodus, et me saaksime venna Argoga rahulikult õppida, huvialadega tegeleda, sõpradega kohtuda. Mina õppisin Tallinna muusikakeskkoolis ja harjutamisele ning muusika kuulamisele kulus minulgi palju aega. Aga olin juba lapsepõlves väga iseseisev ja õppimises abi ei vajanud.

Isa harjutas enamasti hommikuti, kui meie koolis olime. Õhtuti oli ta teatris või hõivatud kontserttegevusega. Kui me juhtusime samal ajal kodus olema, oli tal küll kogu aeg tekstiraamat või noot ees. Ta õppis ka teleri ees mõnda saadet vaadates, metsa all jalutades või Murastes suvilat ehitades. Kui ta kuulis raadiost või telerist mõnda huvitavat fakti, soovis ta alati selle kohta täiendavat infot leida. Kodus oli selleks olemas suur raamatute,

Naisteleht

10,11,12

Estonia teater
Vana Baskini Teater
Teater

kunstialbumite ja teatmeteoste kogu.

Teed juhatanud tasa ja targu

Minu vanavanemad olid kauaaegsed õpetajad, meie suguvõsas oli ja on palju pedagooge - seega on minu puhul tegu teatud määral ilmselt «eelsoodumusega». Olin juba koolipõlves kindel, et ainus mõeldav koht elamiseks on Võrumaal asuv vanavanemate kodu ja loomuliku jätkuna toimus ka kohalikku kooli tööle tulek (Marin on Mõniste kooli inglise keele vanemõpetaja, eripedagoog ja hariduslike erivajadustega laste koordinaator - toim.). Sel sügisel täitus koolis kolmas aastakümme.

Mõlemad vanemad on lasknud meil vennaga (Argo Kuslap on lõpetanud teoloogia eriala - toim.) teha ise otsuseid ja käia oma teed. Nad on olnud alati toeks ja nõustunud meie valikutega ka siis, kui sihi saavutamiseks on tulnud teha haake või minna ringi. Nad on õpetanud eeskujuga, suunanud vaikselt ja märkamatu moel. Aga nagu ikka - mida vanemaks saad, seda sarnasemalt oma vanematega käituma hakkad ja üha enam nende väärtushinnanguid üle võtad.

Isa on meisse juurutanud eelmainitud töökust ja sihikindlust, kuid kahtlemata ka inimlikkust, hoolivust, maalähedust. Ta on andnud eeskuju enda pideva täiendamise ja harimisega - uus repertuaar, keeled, muusika- ja kunstimaailmas toimuv. Isa õppis ka täiskasvanueas erinevaid keeli ja rõhutas meile nende oskuse vajalikkust ning noorena omandamise eeliseid.

Imetlen väga tema luuletuste pähe õppimise võimet ja oskust neid igal sobival momendil ette kanda. Ja neid luuletusi tema varasalves on palju! Ta on ka väga huvitatud aja-, muusika- ja kultuuriloost - ja alati valmis uusi teadmisi omandama ning neid ka teistega jagama.

Isa on väga uhke oma suure pere üle, helistab pidevalt ja hoiab end kursis kõigi laste, lastelaste ning lastelastelaste tegemistega, annab nõu ja viskab nalja. Talle läheb väga korda, et tema kuuest lapselapsest kolm on ülikooli lõpetanud ja oma tee leidnud ning kolmel on ülikooliõpingud veel pooleli. Isa peab haridust ja haritust väga oluliseks.

Värsiaardla on muljetavaldav

Isaga seostub palju laule. Võib-olla «Meeletu rüütel» või ka Oidi «Aknal» (Näe, vahtrad õitsevad, näe, langetavad lehti ...). Aga

muidugi ka Don Giovanni serenaad, Malatesta ja Don Pasquale duett Teo Maistega, Don Quijote võitluslaul, Pali Raczi laul ... Ta on olnud ühtviisi tugev erinevates žanrites ja tema repertuaar on tohutu - seetõttu ongi keeruline välja tuua vaid ühte. Väga sümpaatne oli eelmisel hooajal Vana Baskini teatri kavas olnud «Lumeroos», kus nad särasid koos Helgi Sallo ja Harry Kõrvitsaga ning kus lavastaja Eero Sprii oli suurepäraselt ja oskuslikult kujunduses kasutanud isa ning Helgi poolt aastate jooksul salvestatud laule. Isa sõnul oli talle endalegi mõni ununenud pala meeldivaks üllatuseks.

Kohtume mitu korda aastas, kindlasti jõuludel koos kõigi laste, lastelaste ja nüüd juba ka lastelastelastega. Telefonitsi suhtleme peaaegu iga päev. Enamasti räägime igapäevastest tegemistest, loetud või lugemisel olevatest raamatutest, külastatud teatrietendustest ja kontsertidest. Isa räägib ka oma esinemistest. Väga sageli helistab ta selleks, et ma lülitaksin kiiresti sisse kas Klassikaraadio või telerist Mezzo kanali, kus on käimas mõni põnev kontserdiülekanne.

Isa on väga töökas, ta ei ole kunagi kiitusega kitsi, kui vestame oma tegemistest ja ettevõtmistest, mis on pingutust nõudnud. Mis võiks olla põnevaim fakt temast? Vahest see, et talle meeldib väga puid istutada!»

Markus Kuslap (25): «Imetlen vaari head vitaalsust ja erakordset galantsust.»

«Vaariga tuleb eelkõige meelde ikka koostehtu. Üks kirkamaid mälestusi teiste seas on olnud ühiselt lavalaudade jagamine. Väikese kooripoisina sai lauldud koos õe ja vaariga jõululaule ning gümnaasiumi lõpetamisel tekkis võimalus lõpetada aktus Heldur Karmo imelise teosega «Ja elab rõõm». Rõõm üheslaulmise mälestustest pole tuhmunud.

Ainulaadne rütellikkus

Neid laule, mis vanaisaga meenub, on kohe kamaluga. Kuid iga kord, kui ma näen tänasel päeval vanaisa tegemas tantsusamme ning laulmas Tšaardaši rolli operetist «Krahvinna Mariza», tekib küll mõte, et annaks vist kõik, et saaks ka ise nii soliidses vanuses niivõrd imelise tervise ja füüsilise vormi juures olla. See on imetusväärne, nagu ka tema vitaalsus ning muidugi galantsus, millist pole kahjuks mujal maailmas õnnestunud kohata.

Kindlasti on kõigi lastelaste juures palju, mida oleme just vanaisalt õppinud - alates muusikalistest tarkustest kuni igapäevaste oskusteni. Ehitas ta ju oma kättega valmis kogu Muraste suvila! Aga isiklikult tooks eelkõige välja tänulikkuse, härrasmehelikkuse ning korraarmastuse.

Väge täis ja elujõust pakatav

Lauseid, lugusid, mälestusi, humoreske ja õpetussõnu on vaaril palju. Kõige südantsoojendavam on see, kui vaariga kohtudes või talle helistades ütleb ta iga kord siira rõõmuga: «Oi, tere poja!»

Räägime vaariga keskeltläbi korra kahe kuu jooksul. Eks siin mängib paratamatult rolli mõlema kiire elutempo ning see, et üks elab mere ääres ja teine Lõuna-Eesti kuplite vahel. Kui helistame, räägime ikka elust ja olust - kuidas on läinud viimased esinemised, mis töid parasjagu suvilas tuleb ära teha ja paljust muustki.

Palju on räägitud ja ka paberile saanud vaari tööst lavalaudadel, kuid paljud ilmselt ei kujuta ette, et lisaks tõeliselt tihedale esinemisgraafikule on memme ja vaari töötegemise tuhin õhku ahmima panev. Pärast reise ja esinemisi on vaja kohe jälle miskit kodus ära teha: rooside eest hoolitseda, õunu korjata, muru niita, midagi remontida. Neil kahel on selline tuhin, mis kannustab kohe ka

"«Isa armastab korrata oma ema lauset: ära unusta neid, kes on sulle head teinud.»

Marin Kuslap"

"«Sellist galantsust pole mujal maailmas õnnestunud kohata.»

Markus Kuslap"

KUSLAPITE VÄGI: Marini sõnul on Voldemar väga uhke oma suure pere üle ja hoiab end kõigi laste, lastelaste ning lastelastelaste tegemistega kursis. Fotol on suure pere jõulupidu 2021. aastal Mõnistes. Voldemari kõrval istuvad abikaasa Kaie (vasakul) ja tütar Marin (paremal). Fotolt on puudu pojanaine ja pojapoeg oma kaasaga - oli keeruline lähikontaktsuse aeg!

KIRJA PANNUD ANU VIITA-NEUHAUS FOTOD: ERAKOGU

